

รายงานผลการศึกษา

โครงการศึกษาสถานการณ์ภาวะการลงทุน ของ SMEs ไทยในต่างประเทศ

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

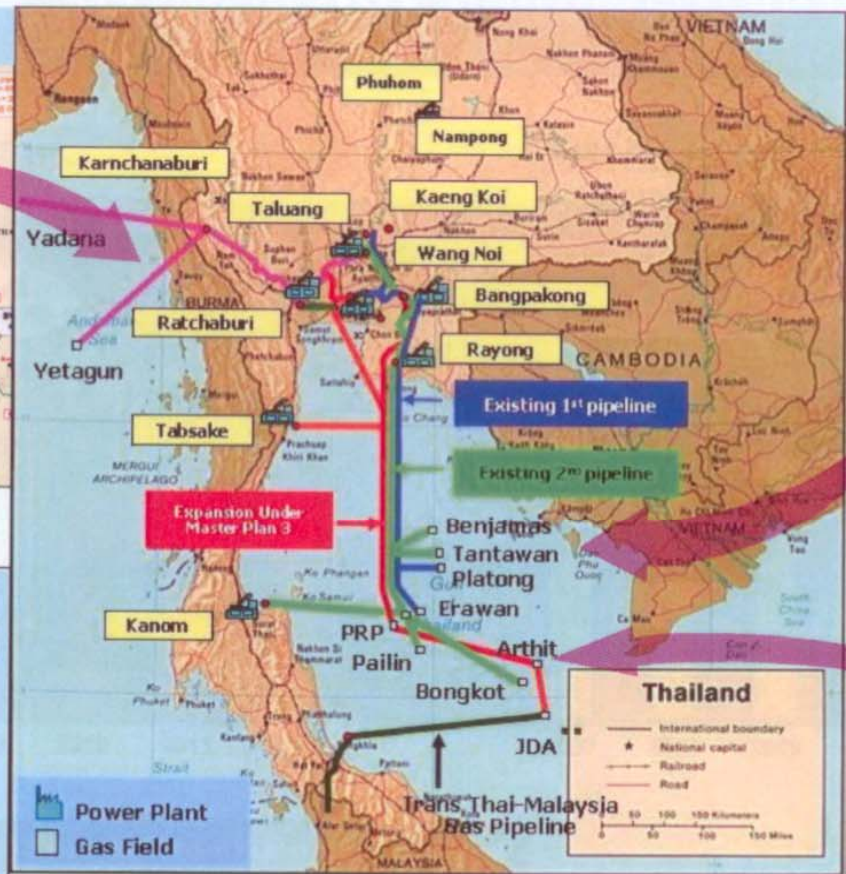

โครงข่ายระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติและแผนการจัดการในอนาคต

W. Corridor/Myanmar

Existing Transmission Network (2,637 km)			
Capacity (MMSCFD)	East	West	Total
	2,220	1,300	3,520
Trans Thai-Malaysia Pipeline (363 km)			
Capacity (MMSCFD)	1,020		
Expansion (1,705 km)			
Capacity (MMSCFD)	East	West	Total
	3,300	700	4,000
Total Capacity (4,705 km)	East	West	Total
	5,520	2,000	8,540
Distribution Network (km)			
	Existing	Expansion	
PTT		660	810
Others		117	70

OCA-Cambodia

E. Natuna-Indonesia

การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ CMLV

- CMLV เข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน
- หลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540
- ภูมิภาคอาเซียนมีนโยบาย CMLV
- บทบาทของ ADB ใน GMS
- นโยบายของ ACMEC ของไทยใน CMLV
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ASEAN Economic Community)

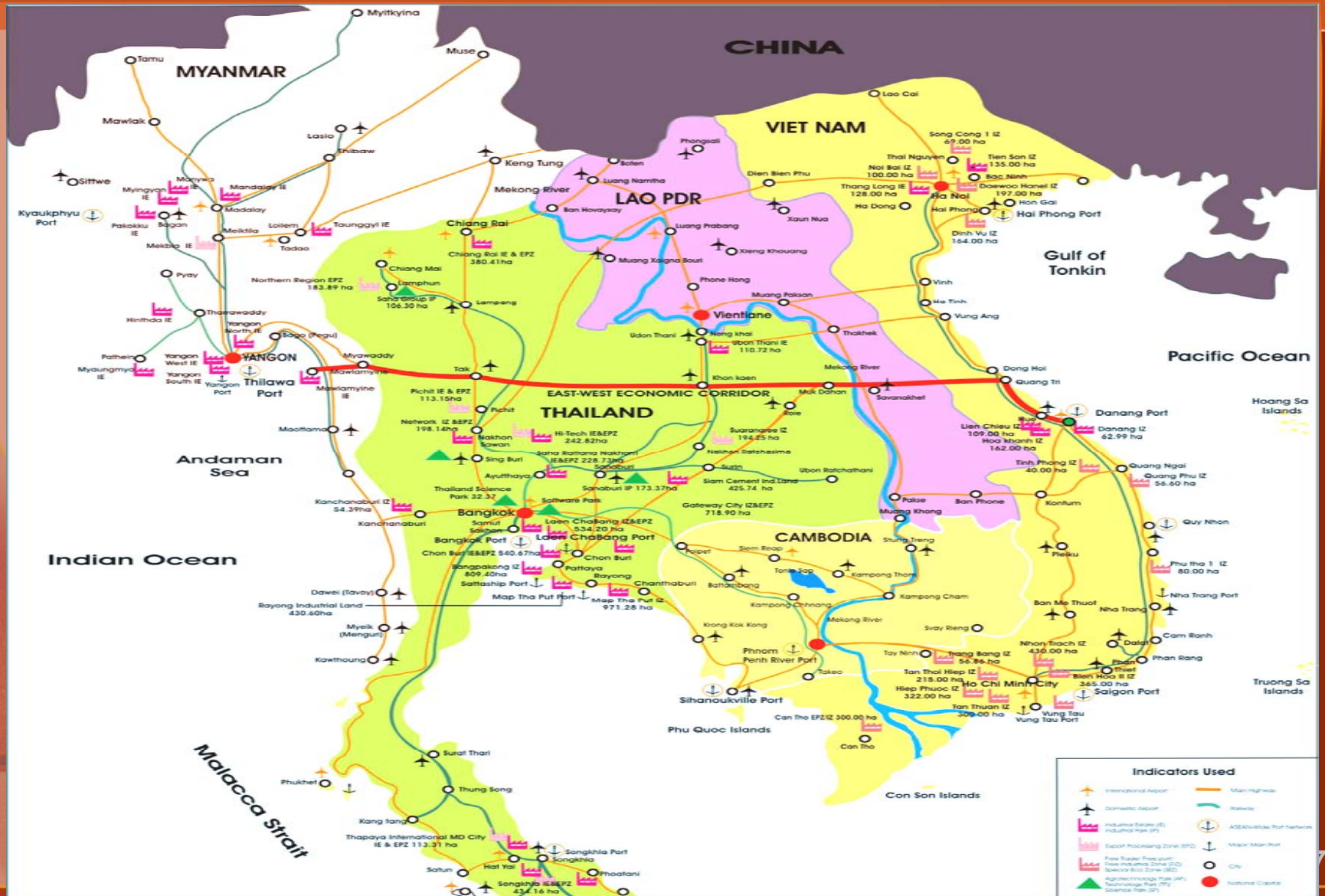
สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในภูมิภาค

- ในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) สิงคโปร์ มาเลเซีย เข้าไปใน CLMV มากกว่าไทยในระยะหลังนี้
- การเปิดการค้าเสรี (FTAs) โดยเฉพาะกับจีน ทำให้มีการแข่งขัน ทรัพยากรและมีการแข่งขันในตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคและการลงทุน
- ต้นทุน ปัจจัยการผลิตและธุรกรรมสูงขึ้นมากในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา
- ธุรกิจขนาดใหญ่ของไทยได้ก้าวไปในระดับหนึ่งแล้ว ใน CMLV

ประเด็นการขับเคลื่อนการลงทุน SMEs ไทยใน CMLV

- มาถึงจุดเปลี่ยนที่ต้องพิจารณาอย่างจริงจัง
- ปัจจัยและตัวกำหนดการไปลงทุนใน CMLV
- ความได้เปรียบ/ความสามารถ (advantages) ในการลงทุน
- ความเสี่ยง (risks) ที่เป็นเงื่อนไขในท้องถิ่น

Map of CLMV

ศักยภาพ แนวโน้ม ความได้เปรียบและเสียเปรียบในการเข้าไป ลงทุนของ SMEs ไทยในประเทศกลุ่ม CLMV

- ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV
- จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของประเทศในกลุ่ม CLMV
- อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพการลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV
- บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

ข้อมูลด้านปัจจัยการผลิตของประเทศในกลุ่ม CLMV

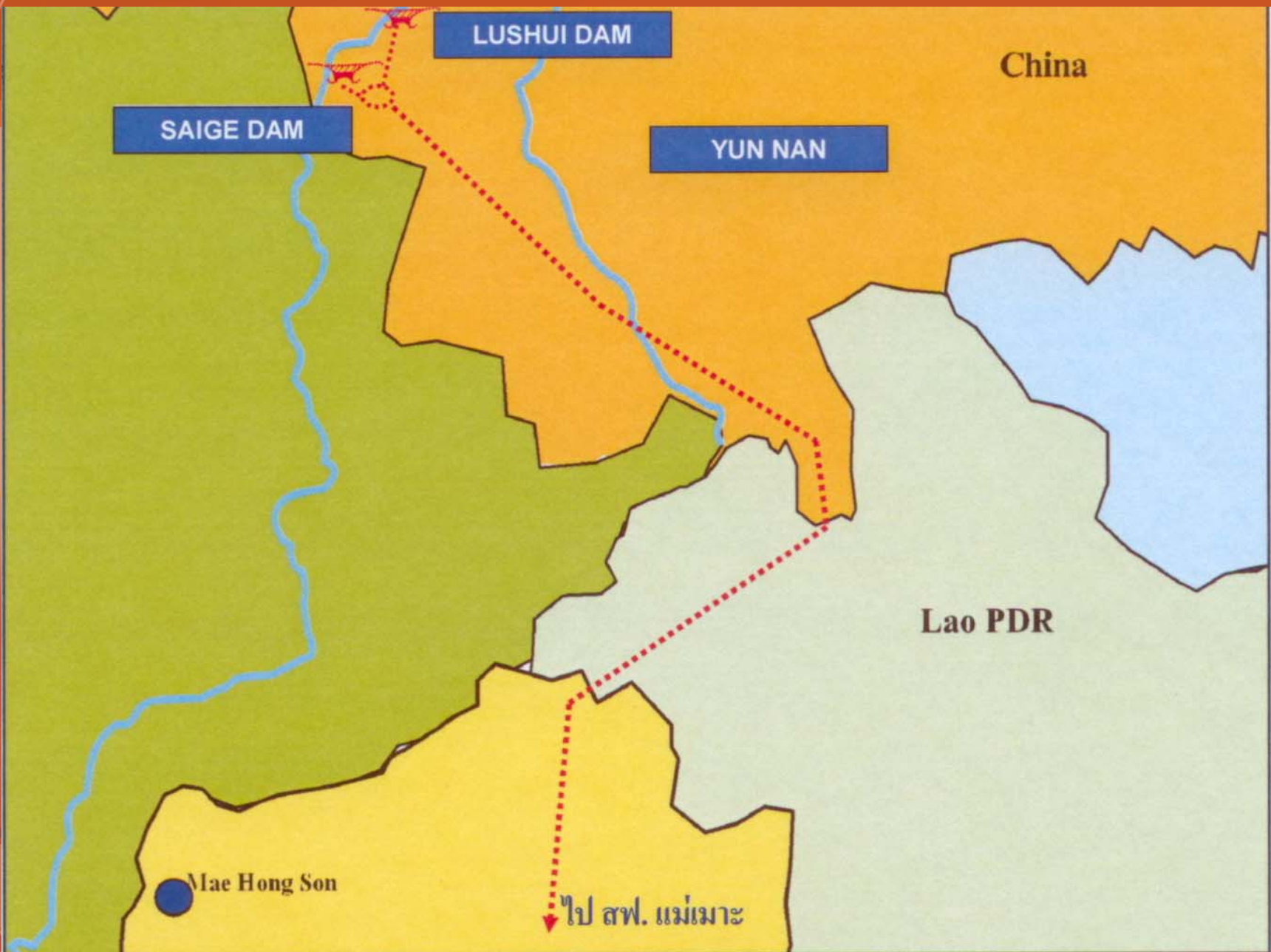
	ไทย	กัมพูชา	ลาว	เมียนมาร์	เวียดนาม
กำลังแรงงาน (ล้านคน) ที่มา: ADB	36.8 (ปี 2005)	6.36 (ปี 2001)	2.67 (ปี 2003)	26.35 (ปี 2005)	43.6 (ปี 2005)
ค่าแรงขั้นต่ำ	120-160 ดอลลาร์ สรอ./คน/ เดือน	40-80 ดอลลาร์ สรอ./คน/ เดือน	28 ดอลลาร์ สรอ./ คน/เดือน (1.0771 ดอลลาร์ สรอ./คน/ วัน)	35-45 ดอลลาร์ สรอ.ต่อ เดือน	37-47 ดอลลาร์ สรอ.ต่อ เดือน
อายุขัยเฉลี่ยประชากร	70.3	56.5	55.1	60.5	70.8
อัตราการรู้หนังสือของประชากร (ปี 2547) ที่มา: UNDP	92.6%	73.6%	68.7%	89.9%	90.3%

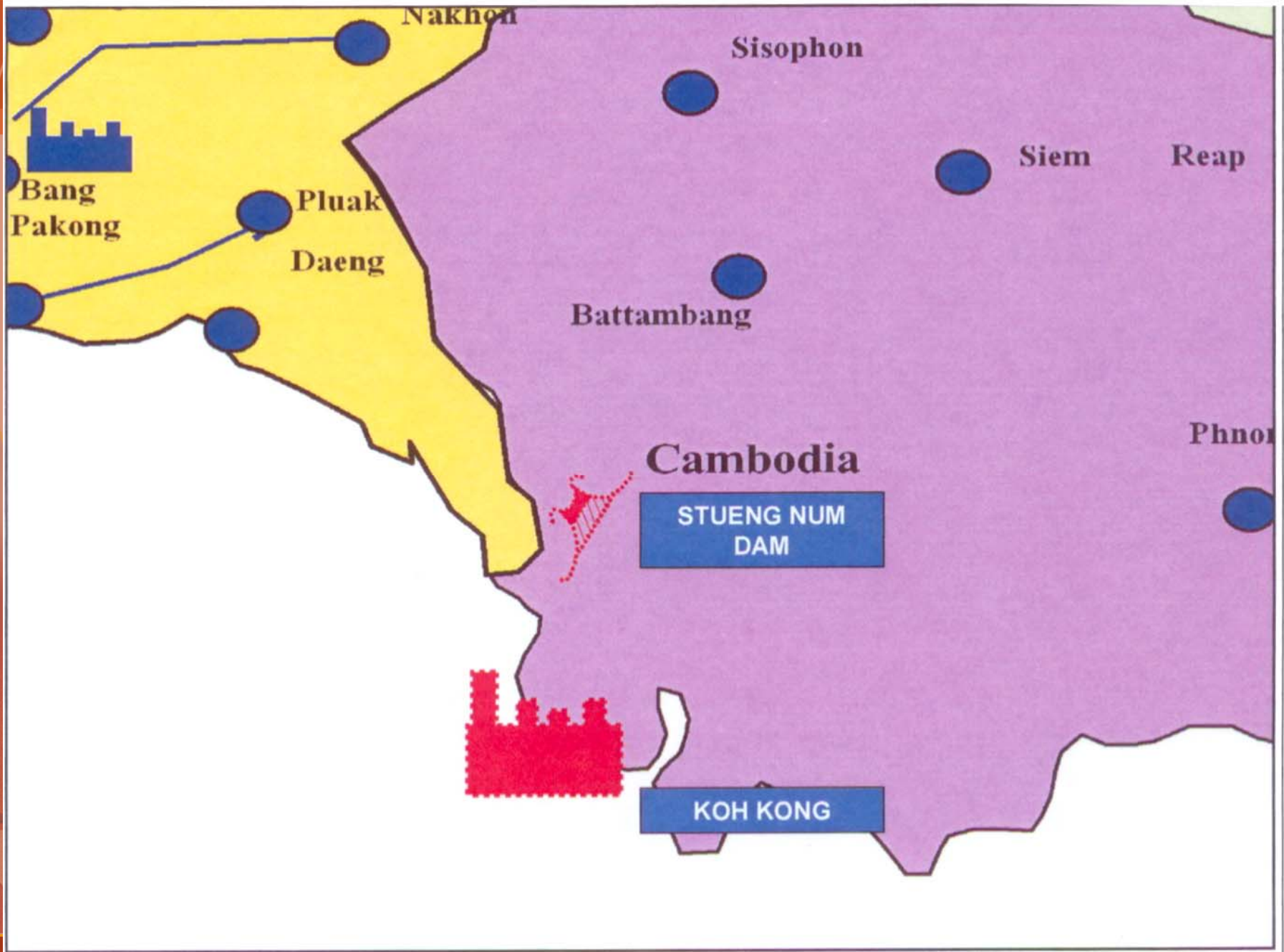
ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

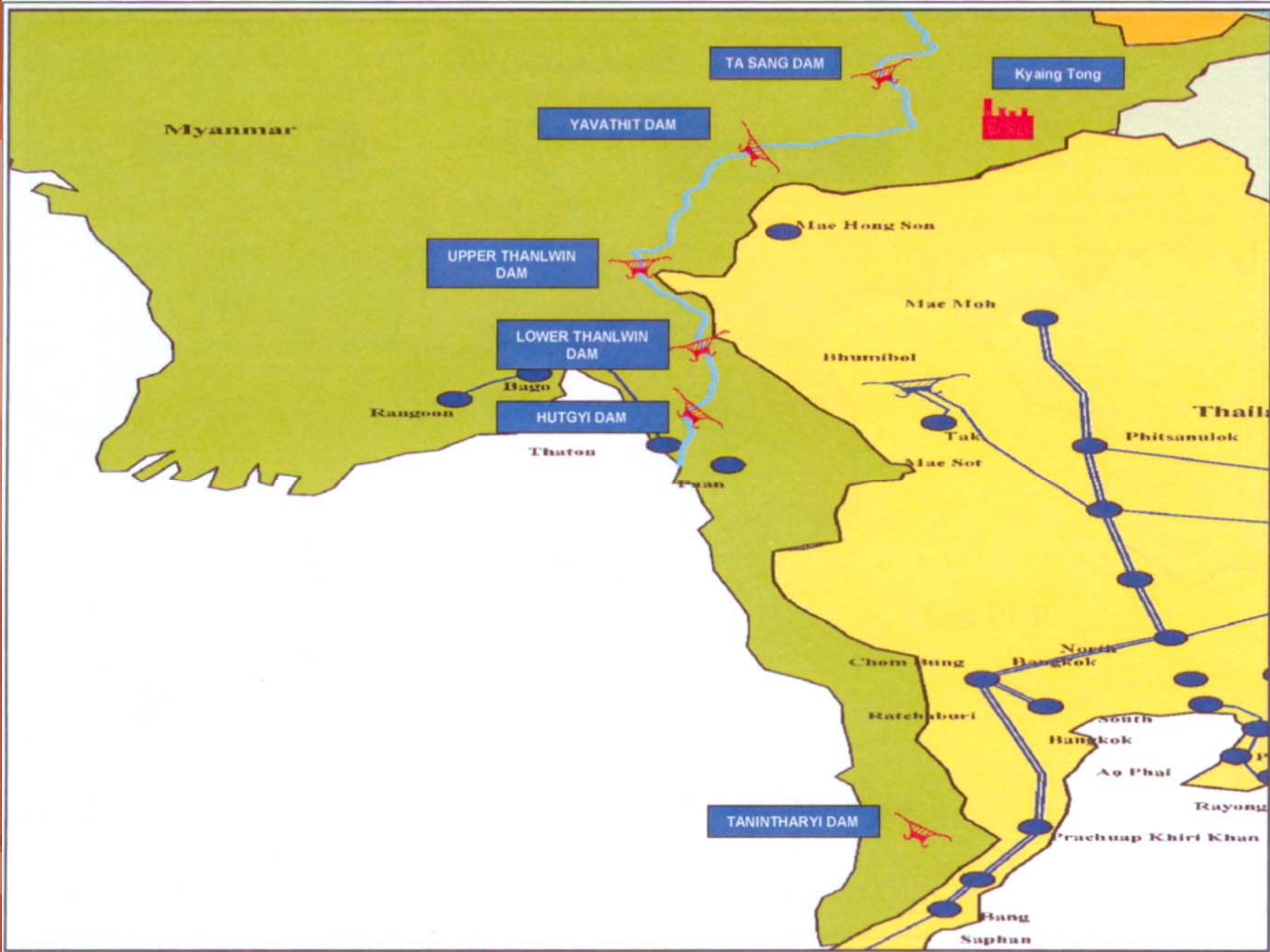
• ข้อมูลด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ประเทศ	อัตราค่าไฟฟ้า	อัตราค่าน้ำประปา
ไทย	-ครัวเรือน ค่าบริการรายเดือนขั้นต่ำ 8.19 บาท ค่าใช้ไฟฟ้า ขั้นต่ำ 1.35 บาทต่อหน่วย และค่าไฟฟ้าผันแปร 0.85 บาทต่อหน่วย -ธุรกิจและอุตสาหกรรม ค่าบริการรายเดือนขั้นต่ำ 228.17 บาท ค่าใช้ไฟฟ้า ขั้นต่ำ 2.46 บาทต่อหน่วย และค่าไฟฟ้าผันแปร 0.85.บาทต่อหน่วย	-ครัวเรือน ค่าบริการรายเดือนขั้นต่ำ 25 บาท และค่าน้ำ ขั้นต่ำ 45 บาทต่อลูกบาศก์เมตร -ธุรกิจและอุตสาหกรรม ค่าบริการรายเดือนขั้นต่ำ 25 บาท และค่าน้ำ ขั้นต่ำ 90 บาทต่อลูกบาศก์เมตร
กัมพูชา	N/A	N/A
ลาว	665 กีบ (0.068\$) ต่อ Kwh	- ครัวเรือนเฉลี่ย 527 กีบต่อลูกบาศก์เมตร - ธุรกิจและอุตสาหกรรมเฉลี่ย 1,765 กีบต่อลูกบาศก์เมตร
เมียนมาร์	7.5 \$/Kwh	135 จาร์ด/100 แกลลอน
เวียดนาม	- ใช้ในการผลิต 5.36 เซ็นต์ / กิโลวัตต์ - ใช้ในกิจการค้าและบริการ 8.59 เซ็นต์ / กิโลวัตต์ - ใช้ในครัวเรือน 3.49 เซ็นต์ / กิโลวัตต์	- สำหรับการผลิต 0.28 US\$/ ลูกบาศก์เมตร / เดือน - สำหรับกิจการบริการ 0.51 US\$/ ลูกบาศก์เมตร / เดือน - สำหรับครัวเรือนเฉลี่ย 0.34 US\$/ ลูกบาศก์เมตร / เดือน

ที่มา: BOI, การประปานครหลวง และการไฟฟ้านครหลวง

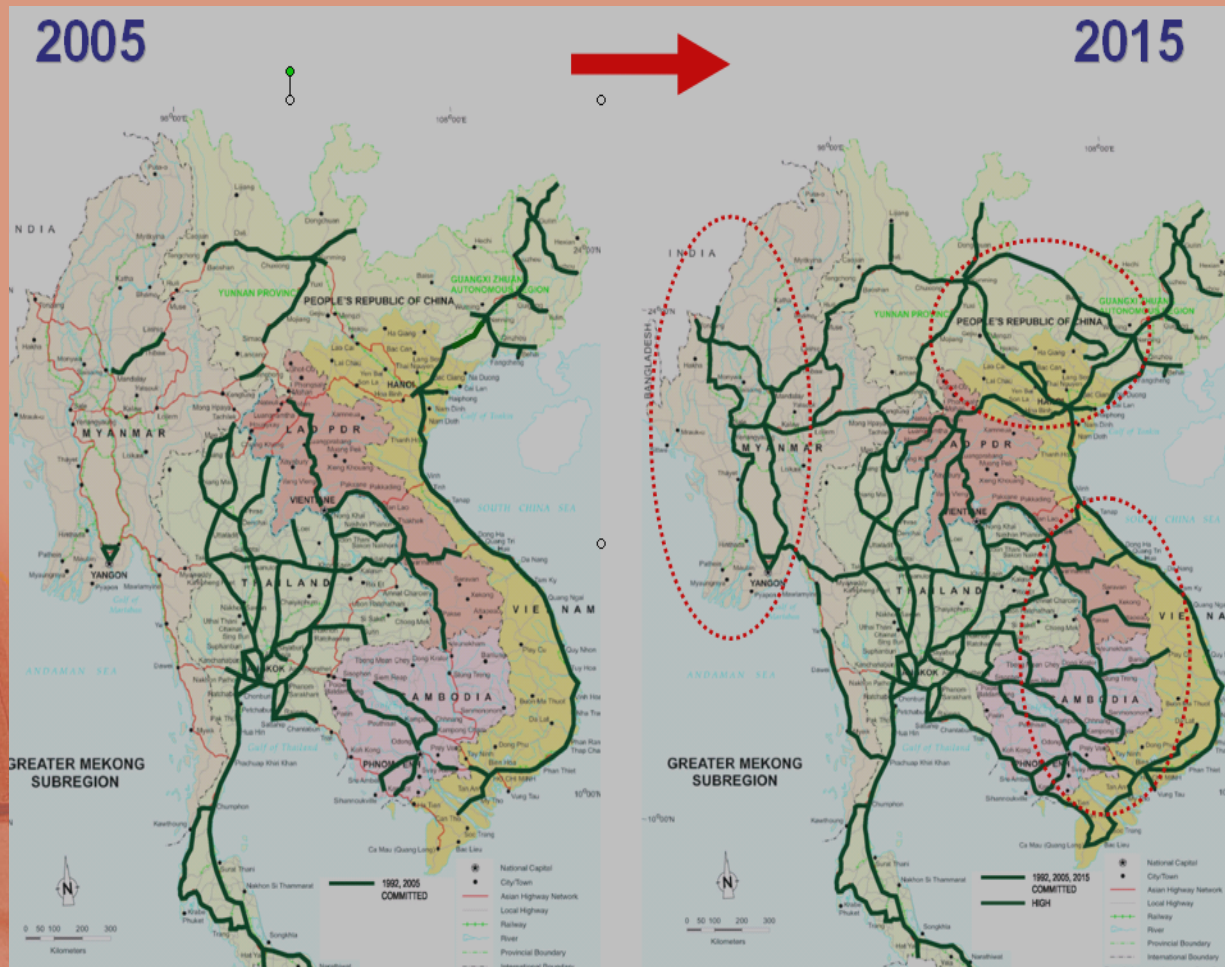
ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

- ข้อมูลด้านสาธารณูปโภคของประเทศในกลุ่ม CLMV

	ไทย	กัมพูชา	ลาว	เมียนมาร์	เวียดนาม
จำนวนสายโทรศัพท์ต่อประชากร 1,000 คน (ปี 2004) ที่มา: UNDP	107	N/A	13	8	70
สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงน้ำแหล่งน้ำที่สะอาด ที่มา: UNDP	99%	41%	51%	78%	85%

ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

- แผนพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างประเทศในกลุ่ม CLMV

ที่มา : NESDB (2007)

ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

- ข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่ม CLMV

	ไทย	กัมพูชา	ลาว	เมียนมาร์	เวียดนาม
GDP ปี 2549 (ล้าน \$) ที่มา: ASEAN Statistics	206,645	6,105	3,527	11,951	60,965
จำนวนประชากร ณ ปี 2549 (ล้านคน)	65.76	14.10	6.06	56.51	84.37
GDP per capita ปี 2549 (\$) ที่มา: ASEAN Statistics	3,168	436	575	209	724
อัตราการเติบโตของ Real GDP ปี 2549 ที่มา: ASEAN Statistics	5.0%	5.0%	7.3%	7.0%	8.2%
อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยต่อปี 2549 ที่มา: ASEAN Statistics	3.5%	2.8%	4.7%	N/A	6.6%

ศักยภาพของประเทศในกลุ่ม CLMV

• ข้อมูลด้านตลาดของประเทศในกลุ่ม CLMV

	กัมพูชา	ลาว	เมียนมาร์	เวียดนาม
<p>สิทธิพิเศษด้านการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับ (GSP เป็นการให้สิทธิพิเศษทางการค้าโดยการยกเว้นภาษี หรือลดอัตราภาษี เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันแก่ประเทศกำลังพัฒนา และค่อยพัฒนา ในการส่งสินค้าไปขายยังประเทศที่พัฒนาแล้ว)</p> <p>ที่มา: BOI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิพิเศษเกี่ยวกับ MFN และ GSP จากสหรัฐอเมริกา แคนาดาสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น จีน และนิวซีแลนด์ เป็นต้น - สิทธิประโยชน์จาก ASEAN Integration System of Preferences (AISP) 349 รายการ - ASEAN-6 โดยได้ GSP จากประเทศญี่ปุ่น 226 รายการ และสาธารณรัฐเกาหลี 78 รายการ - ข้อตกลงการค้าเสรี ASEAN-China ในกรอบข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าสินค้า ณ กรุงเวียงจันทน์ ได้ให้สิทธิพิเศษเกี่ยวกับโควตาและ ภาษี สำหรับสินค้าเกษตร 418 รายการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ญี่ปุ่นให้ระบบสิทธิพิเศษทางภาษี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1. สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรปศุสัตว์ และประมง 2. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเหมือนแร่ รวมถึงสินค้าที่ใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์ทางปศุสัตว์ส่วนประกอบหลัก - สิทธิพิเศษทางด้านอัตราภาษีที่มีผลบังคับใช้ร่วมกัน (Agreement on Common Effective Preferential Tariff-CEPT) สัญญาว่าด้วยการให้สิทธิพิเศษด้านอัตราภาษีนี้ เป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติแผนลดอัตราภาษีของเขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟต้า (CEPT Scheme AFTA) - ลดอัตราภาษีสินค้านำเข้าของ จีน จำนวน 202/238 รายการให้แก่ สปป.ลาวนี้ จะให้แก่การส่งออกสินค้าของลาวไปยังจีน และทำให้ราคาสินค้าของลาวสามารถ แข่งขันได้ในจีน 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้กรอบอาเซียน (ASEAN Integration System of Preferences : AISP) - สำหรับไทยได้เริ่มให้ AISP แก่สินค้าของเมียนมาร์ จำนวน 72 รายการ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553 (ระยะเวลา 8 ปี) 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศของเวียดนาม ให้การรับประกันว่าจะให้การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน คือนักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนในเวียดนามในด้านต่างๆ ดังนี้ - ไม่มีการยึดทรัพย์สินหรือโอนกิจการลงทุนของต่างประเทศเป็นของรัฐ ตลอดระยะเวลาของการลงทุน - ปกป้องสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม และผลประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในเวียดนาม - ปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนอย่างสมเหตุสมผล - รับประกันการให้สิทธิการโอนย้ายเงินตราไปต่างประเทศ - เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ร่วมทุน หรือระหว่างบริษัทต่างชาติกับสถาบันใดๆ ของเวียดนาม สามารถเสนอให้อนุญาโตตุลาการหรือองค์กรอื่นๆ ตามที่ตกลงกันเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมได้ - อนุญาตให้บริษัทต่างชาติดำเนินการลงทุนได้ 50 ปี และสามารถต่อเวลาได้ถึง 70 ปี

ศักยภาพในภาพรวมรายประเทศ

กัมพูชา

- ผู้บริโภคในประเทศมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าของไทย
- ถึงแม้มีขนาดตลาดในประเทศเล็ก แต่ได้รับสิทธิพิเศษด้านการค้าจากตลาดหลักของโลก คือ USA EU และ ญี่ปุ่น
- อัตราค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในระดับต่ำ แต่แรงงานยังมีการศึกษาและทักษะที่ยังไม่สูงนัก
- ประเทศยังขาดแคลนอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับภาคการผลิตทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการเป็นจำนวนมาก
- สาธารณูปโภคในบางพื้นที่ยังไม่พร้อมและมีราคาแพง
- มีการเติบโตของนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างต่อเนื่อง

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักธุรกิจไทย

สรุปสาระข้อคิดเห็นได้ดังนี้

1. การทำธุรกิจในกัมพูชานั้น อุปสรรคที่สำคัญ คือ ระบบภาษี และกฎหมายแรงงาน
2. รัฐบาลไทยควรส่งเสริมให้การบินแห่งชาติ เข้ามาทำการบินในประเทศกัมพูชามากขึ้นบนพื้นฐานสิทธิต่างตอบแทน และผู้นำระดับสูงภาครัฐ ควรจะให้ความสนใจประเทศกัมพูชามากกว่านี้
3. ธุรกิจที่จะดำเนินการได้ดี คือ เป็นธุรกิจขนาดเล็ก เมื่อดำเนินการแล้วค่อยขยายในภายหลัง หรือไม่ก็ต้องเน้นธุรกิจขนาดใหญ่เลย
4. บุคลากรทางด้านวิชาชีพยังขาดแคลน เช่น นักบัญชี นักกฎหมาย รวมถึงวิศวกร และบุคลากรทางการแพทย์
5. สินค้าจากไทย แม้เป็นที่นิยมในกัมพูชา แต่ปัจจุบันเวียดนามก็เป็นคู่แข่งที่สำคัญ โดยพิจารณาจากสินค้าอุปโภคจากไทย ซึ่งลดจากร้อยละ 85 ในปี 2003 เหลือเพียงร้อยละ 70 ในปี 2005
6. ตลาดภายในกัมพูชา กำลังขยาย เนื่องจากประชากรในวัยกำลังทำงานเพิ่มขึ้น และการอพยพกลับจากต่างประเทศของประชากรวัยกลางคน

บทสรุป

- กัมพูชายังมีจุดน่าสนใจทางการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เนื่องจากการค้าพบบ่อน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ โดยรัฐบาลไทยควรสนับสนุนอย่างเต็มที่ ด้วยการให้ความช่วยเหลือพัฒนาชายฝั่งด้านใต้ บริเวณใกล้พรมแดนไทย
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้แรงงานชาวกัมพูชามีทักษะและความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น จะเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมทั้งของไทยที่อาจย้ายฐานการผลิตและอุตสาหกรรมของกัมพูชาเอง
- การส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบ Contract Farming นั้น ต้องเป็นกิจการขนาดใหญ่ และเน้นหนักการพัฒนาผลิตผลทางการผลิตอาหารเพื่อการส่งออก หรือวัตถุดิบทางด้านพลังงานชีวภาพ
- ความสัมพันธ์ในผู้นำระดับสูง เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำเนินธุรกิจในกัมพูชา
- การให้ความช่วยเหลือพัฒนาเส้นทางคมนาคมและการธนาคาร เป็นความสำคัญลำดับต้นๆ

บทสรุป

- ในทางด้านการส่งเสริมการลงทุนนั้น ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดใหญ่ จะเหมาะสมที่สุด โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอ และบริการสาธารณูปโภค รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม
- ระบบภาษี และสิทธิประโยชน์ในกัมพูชานั้น แม้จะยังไม่อยู่ในระดับน่าพอใจ เนื่องจากผูกติดกับระบบการเมือง แต่การขยายตัวของขนาดตลาด ยังคงเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญ
- การพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของกัมพูชานั้น นักวิชาการจากไทยสามารถให้ความช่วยเหลือได้เป็นอย่างดี
- การพัฒนาการค้าชายแดน โดยใช้แนวคิด One Stop Service จะอำนวยความสะดวกทางด้านกาขนส่งสินค้าและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ดี
- กัมพูชายังสนใจโครงการสถานเชื่อมเส้นทางรถไฟ และเสรีทางคมนาคมทางถนน รวมถึงการขนส่งสินค้าทางอากาศ โดยไทยเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อ

ข้อเสนอแนะ

- ควรทำการศึกษาสถานะและโอกาสการลงทุนในเขตต่างๆ ของกัมพูชาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตพรหมแดนด้านจันทบุรี ตราด ซึ่งจะเป็จุดเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาชายฝั่งตะวันออกของไทยได้เป็นอย่างดี
- การศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของโครงการในด้านรูปธรรมของสามเหลี่ยมมรกต มีความสำคัญมาก โดยศึกษาเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับกรณีสามเหลี่ยมมรกตด้านตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา (กัมพูชา ลาว และเวียดนาม)

ศักยภาพในภาพรวมรายประเทศ

ลาว

- อุดมสมบูรณ์ด้วย ทรัพยากรธรรมชาติเช่น แร่ธาตุและพลังงานน้ำ
- มีพรมแดนเชื่อมโยงประเทศ จีน ไทย เวียดนาม และกัมพูชา
- ประชากรมีการรับรู้และเข้าใจผลิตภัณฑ์ของไทย และมีทัศนคติดีต่อทั้งด้านภาพลักษณ์และคุณภาพ
- ลาวได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้าหลักของโลก
- มีภาษาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับไทย และมีความร่วมมือทางการค้าและความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีกับไทย
- ตลาดในประเทศมีขนาดเล็ก และต้องส่งออกสินค้าผ่านประเทศอื่น

สปป. ลาว

- SMEs ในลาวส่วนใหญ่เป็นทางด้านเกษตรอุตสาหกรรม เช่น การผลิตเฟอไนเจอร์ พืชผลเกษตร และการผลิตตาม Contract Farming
- ธุรกิจทางด้านโรงแรมนั้น เน้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากไทยเป็นหลัก รวมทั้งทางด้านร้านอาหาร และขายของที่ระลึก
- ธุรกิจทางการค้าปลีก เป็นไปในลักษณะตัวแทนที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ามายาวนาน เงินตราที่ใช้แลกเปลี่ยนจะเป็นเงินบาท ผ่านธนาคารพาณิชย์ของไทย

ความคิดเห็นของนักลงทุน

- การขออนุญาตนั้น จะผ่านทางด้านรัฐบาลแขวงต่าง ๆ การขออนุญาตผ่านรัฐบาลกลางจะมีความล่าช้า
- การลงทุนเป็นไปในลักษณะการร่วมมือกับนักลงทุนท้องถิ่น และเป็นกิจการขนาดกลางเพื่อกระจายความเสี่ยง
- รัฐบาลมีความมั่นคงมาก และให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่ เพียงแต่ในด้าน การปฏิบัติ จำเป็นต้องใช้ความพยายามส่วนตัว เช่น การขยายพื้นที่ต้องเจรจากับเจ้าของเดิมเอง

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว

ศักยภาพในภาพรวมรายประเทศ

เมียนมาร์

- มีทรัพยากรทั้งด้านการเกษตร ประมง แร่ธาตุ จำนวนมากและราคาถูก แรงงานราคาถูก
- มีตลาดในประเทศขนาดใหญ่ และเป็นสมาชิก ASEAN แต่มีข้อจำกัดด้านตลาดส่งออกไปยังตลาดหลักของโลก
- พรหมแดนติดกับเอเชียใต้และจีนซึ่งเป็นตลาดใหม่ขนาดใหญ่
- มาตรฐานระบบตลาดภายในไม่สูง ทำให้ต้นทุนการตลาดต่ำ
- มีแนวโน้มลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานสูง
- สาธารณูปโภคและการคมนาคมยังไม่พร้อมในบางพื้นที่

พม่า

- ธุรกิจไทยส่วนใหญ่ เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยใช้เครื่องจักรเก่าจากไทย
- ห้ามมีการลงทุนในกิจการซื้อขายไป จึงมีการลักลอบทำธุรกิจการค้าเขตชายแดน
- การลงทุนได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์จากรัฐ โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ร่วมหุ้น

ศักยภาพในภาพรวมรายประเทศ

เวียดนาม

- มีศักยภาพด้านตลาดส่งออกสูงทั้งจากสิทธิพิเศษทางการค้าที่ได้รับและการเข้าเป็นสมาชิก WTO
- ตลาดในประเทศมีขนาดใหญ่เติบโตเร็ว ประชากรมีการบริโภคสูง แต่ยังคงมีอุตสาหกรรมที่เป็นช่องว่างและโอกาสสำหรับการลงทุนมาก
- แรงงานมีจำนวนมากและยังมีค่าแรงถูก และมีความกระตือรือร้น
- เป็นแหล่งลงทุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของโลก ซึ่งต้องการอุตสาหกรรมสนับสนุน
- รัฐบาลทุกระดับส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติอย่างจริงจัง ทำให้การแข่งขันภายในประเทศมีความรุนแรงกว่าตลาดอื่นๆ

เวียดนาม

- กิจการทางด้าน SMEs ในเวียดนามนั้น ส่วนใหญ่เป็นกิจการด้านการค้าขาย และร่วมลงทุน
- การลงทุนของไทยในเวียดนามที่ได้รับผลสำเร็จจะเป็นกิจการขนาดใหญ่ และมี Brand Name เป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว
- การวิเคราะห์ทางด้านแรงงาน แม้ค่าแรงจะต่ำ แต่ภายใต้กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ จะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องจัดสวัสดิการให้พนักงาน

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดแข็ง (Strength)

- กัมพูชา

- มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับต่างประเทศ (ไทย ลาว เวียดนาม และท่าเรือ) ได้สะดวก
    - มีความต่อเนื่องในด้านนโยบาย เนื่องจากนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งโดยบุคคลเดียวอย่างต่อเนื่อง
    - เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีและเปิดกว้าง
    - มีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ และมีแรงงานราคาถูก

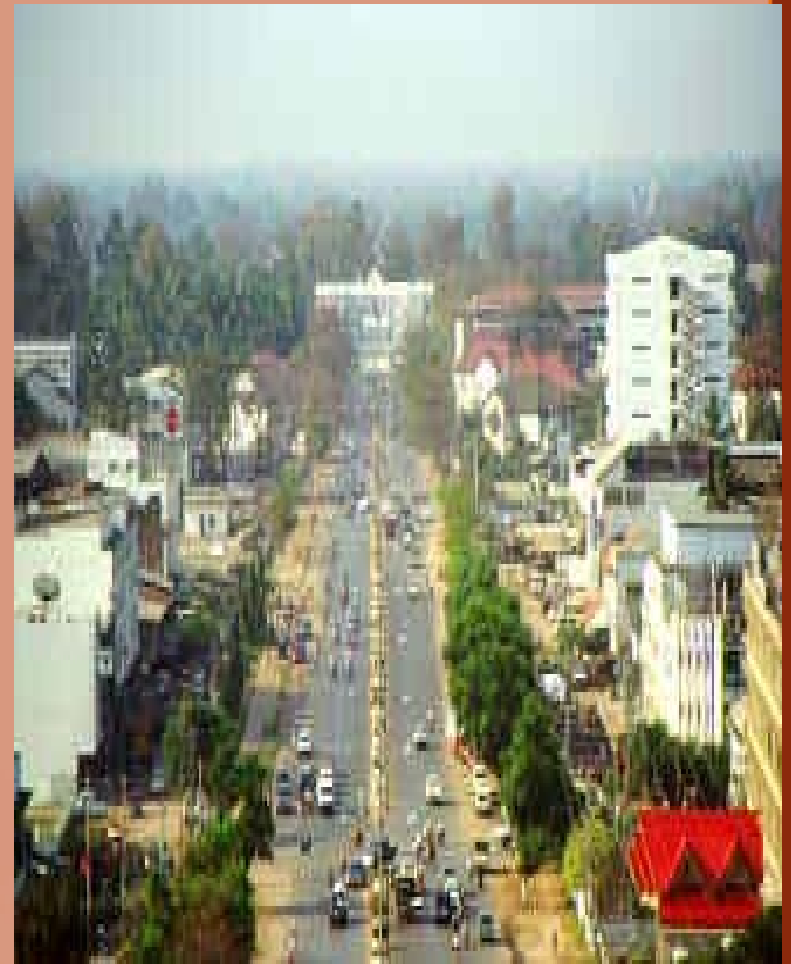

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดแข็ง

- ลาว

- มีพรมแดนติดหลายประเทศทำให้สามารถใช้ลาวเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการขนส่งกับจีน เวียดนามและกัมพูชาได้
    - มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพลังงานไฟฟ้า
    - รัฐบาลในระบอบสังคมนิยมมีเสถียรภาพ
    - ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบเสรีการตลาด
    - รัฐบาลมีนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่แต่ละภาคของลาว
    - ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าต่างๆ จากนานาประเทศ

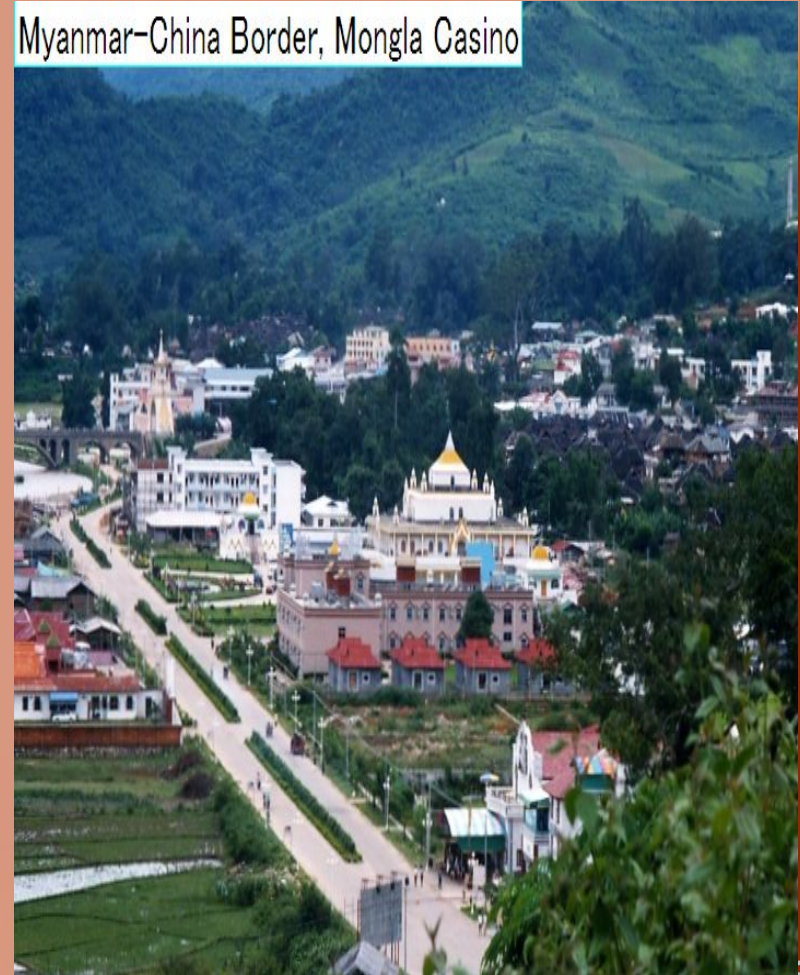

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดแข็ง

- เมียนมาร์

- มีอาณาเขตติดกับจีน อินเดีย บังคลาเทศ ลาว และไทย ทำให้เมียนมาร์เป็นประเทศที่อยู่ท่ามกลางของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน และเอเชียใต้ ทำให้มีความได้เปรียบในการติดต่อทำการค้า การส่งออกและนำเข้า รวมทั้งการส่งสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศต่างๆ
    - ยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เหมาะแก่การเป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม

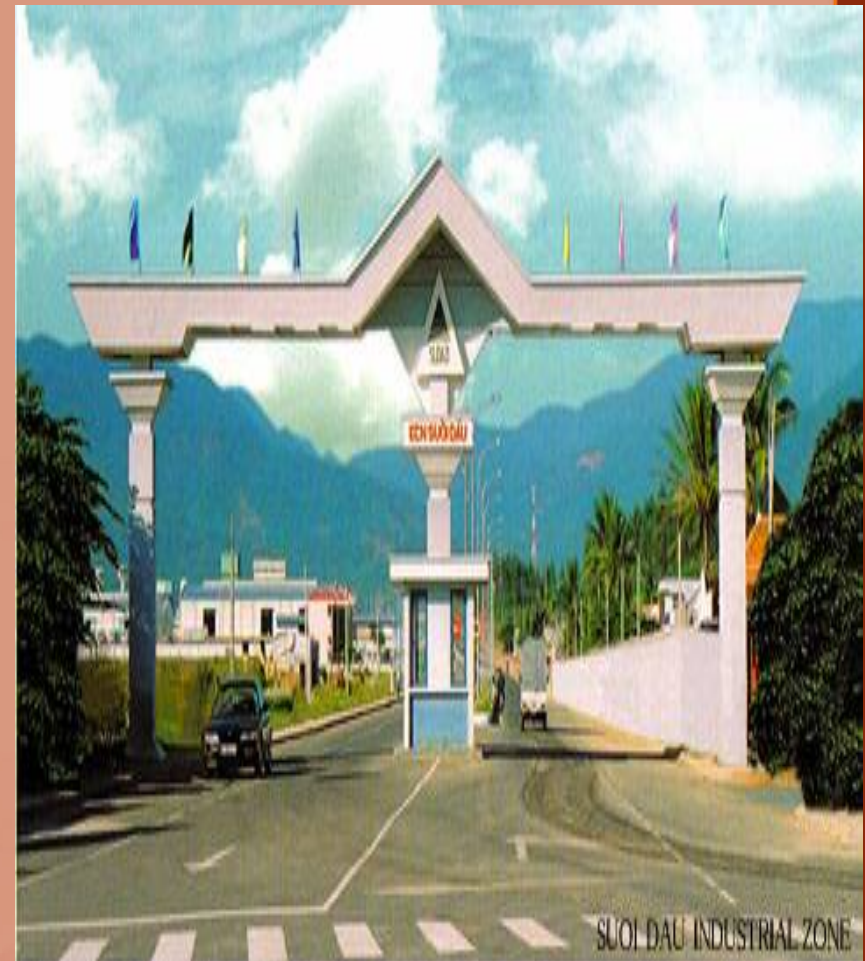

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดแข็ง

- เวียดนาม

- มีชายฝั่งทะเลยาวจากเหนือจรดใต้ ประมาณ 2,100 กิโลเมตร ทำให้เป็นประตูชายฝั่งทะเลที่ใหญ่ที่สุดของอินโดจีน
  - มีเสถียรภาพทางการเมืองและความปลอดภัยสูง
  - เศรษฐกิจเวียดนามขยายตัวในเกณฑ์สูงอย่างต่อเนื่อง
  - รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศอย่างจริงจัง
  - ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
  - มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ

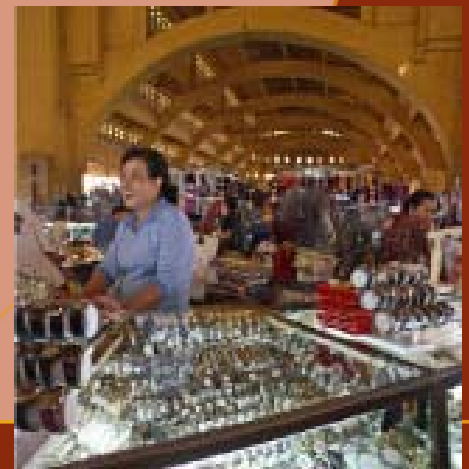

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

• จุดอ่อน (Weakness)

▪ กัมพูชา

- มีความขัดแย้งทางการเมืองและยังมีความพยายามก่อรัฐประหารเป็นระยะ
- กฎระเบียบด้านการค้า มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำธุรกิจต่างประเทศ
- มีภาวะเงินเฟ้อสูง
- ขาดนโยบายการคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศอย่างจริงจังและเป็นระบบ
- ระบบสาธารณูปโภคอยู่ระหว่างการพัฒนา
- แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ
- นักลงทุนมีข้อกังวลเกี่ยวกับกบฏกระเบิด
- ยังมีความขัดแย้งเรื่องการปักปันเขตแดนระหว่างภาครัฐ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดอ่อน (Weakness)

- ลาว

- ระบบการเมืองไม่กระตุ้นให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
- นโยบายของภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย
- แรงงานของลาวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ
- มีข้อจำกัดในการนำผลกำไรของผู้ลงทุนกลับประเทศ
- ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังขาดการพัฒนา
- ผู้ถือบัตรผ่านแดนของไทยเดินทางผ่านเข้าพื้นที่ต่างๆ ในลาวไม่สะดวก

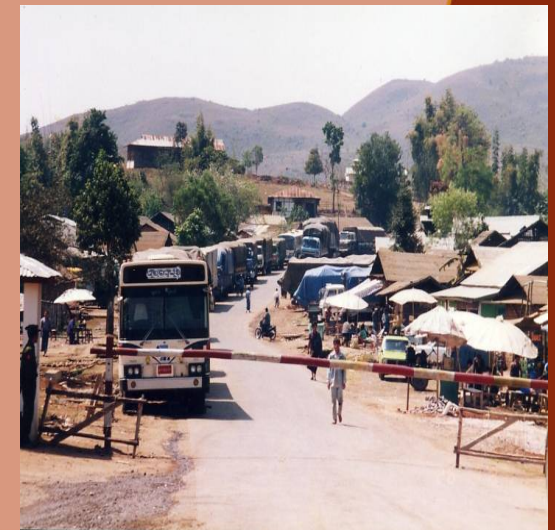

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดอ่อน (Weakness)

- เมียนมาร์

- กฎระเบียบทางการค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย
  - ภาครัฐการยังขาดความโปร่งใส
  - แรงงานของส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ
  - ขาดผู้ที่มีความรู้ในด้านการทำธุรกิจต่างประเทศ
  - ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ต่างๆ
  - ระยะเวลาเปิดปิดจุดผ่านแดนน้อย ควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- จุดอ่อน (Weakness)

- เวียดนาม

- กฎหมายและระเบียบหลายประการของเวียดนามยังไม่เป็นสากล แม้ว่าจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นลำดับ แต่ยังคงต้องใช้เวลา
- การปฏิรูประบบการเงินการธนาคารยังล่าช้า
- นักลงทุนท้องถิ่นขาดแคลนเงินทุน เป็นอุปสรรคต่อการร่วมทุนกับต่างชาติ
- ขาดอุตสาหกรรมสนับสนุนอีกมาก
- แรงงานส่วนใหญ่ยังเป็นแรงงานไร้ฝีมือ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- โอกาส (Opportunity)

- กัมพูชา

- กัมพูชาเป็นสมาชิกของอาเซียนและองค์การการค้าโลก (WTO) ไทยสามารถใช้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังกลุ่มตลาดที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษ GSP และ MFN
    - สามารถใช้กัมพูชาเป็นทางผ่านเพื่อส่งสินค้าเข้าไปสู่เวียดนามและจีนได้
    - มีโอกาสที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและคาสิโนที่มีอยู่ เพื่อสร้างรายได้จำนวนมากให้ประเทศ
    - อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัวสูงมากอย่างต่อเนื่อง
    - มีแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
    - มีโอกาสที่จะพัฒนาเส้นทางรถไฟที่จะเชื่อมต่อกับทางรถไฟของไทยได้

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

• โอกาส (Opportunity)

□ ลาว

- มีพรมแดนติดต่อกับหลายประเทศ หากการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงแล้วเสร็จ จะมีความได้เปรียบในการติดต่อ และการส่งสินค้าผ่านลาวไปยังประเทศที่อื่น เช่น จีน เวียดนาม เป็นต้น
- มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ซึ่งสามารถพัฒนาพลังงานของตนเองและร่วมกับไทยได้อย่างมหาศาล
- ประชากรลาวมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าไทยในด้านคุณภาพเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจากจีนและเวียดนาม
- ประเทศไทยและประเทศลาวมีการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูตดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- โอกาส (Opportunity)

- เมียนมาร์

- ตลาดของเมียนมาร์ในอนาคตมีโอกาสพัฒนา/เชื่อมโยงมากขึ้นจากการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน
    - เมียนมาร์มีจำนวนประชากรมากกว่าไทย หากประเทศมีการพัฒนาจะเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่
    - ไทยสามารถใช้เมียนมาร์เป็นประตูระบายสินค้าสู่ประเทศที่สาม รวมทั้งใช้เมียนมาร์เป็นฐานในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกในอนาคตได้

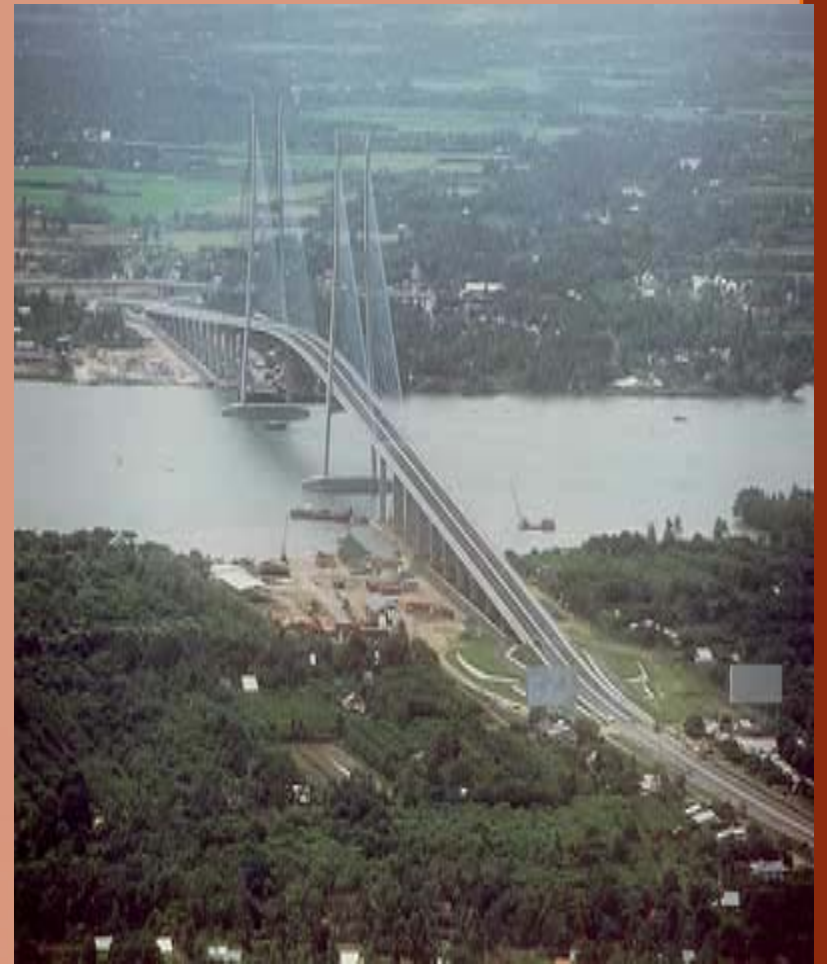

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

• โอกาส (Opportunity)

□ เวียดนาม

- เวียดนามเริ่มมีบทบาทในตลาดโลกมากขึ้น เป็นลำดับ จากการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ
- เวียดนามเป็นแหล่งลงทุนของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของโลก ทำให้เป็นโอกาสของการลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุน
- ชาวเวียดนามมีทัศนคติที่ดีต่อนักลงทุนไทย และให้การยอมรับตราสินค้าไทยอย่างมาก
- ทางรถไฟจากคุนหมิง-เวียดนาม ทำให้ การค้าขายระหว่างจีนตอนใต้กับเวียดนามทำได้สะดวกกว่าเดิม

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- อุปสรรค (Threats)

- กัมพูชา

- เสถียรภาพทางการเมืองไม่มั่นคง
    - มีความเป็นชาตินิยมสูง ซึ่งเป็นจุดที่นักการเมืองและกลุ่มพลังต่างๆ อาจใช้ประโยชน์ในความรู้สึกนี้มาก่อความไม่สงบในประเทศ และอาจทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักลงทุนต่างชาติ
    - ระบบการเงิน การธนาคาร และระบบศาล ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ
    - ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังต้องการความช่วยเหลือเพื่อบูรณะประเทศทำให้ต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก
    - ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดแคลน ทำให้การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมเป็นไปอย่างล่าช้า

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

• อุปสรรค (Threats)

□ ลาว

- ความไม่แน่นอนในการดำเนินการตามนโยบายกลางและท้องถิ่น เนื่องจากรัฐบาลท้องถิ่นมีอิทธิพลสูง เมื่อเทียบกับรัฐบาลกลาง
- ยังขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ ทำให้โครงสร้างพื้นฐานของประเทศยังไม่ได้รับการพัฒนา
- การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างยาก และไม่มีศักยภาพ
- ตลาดลาวมีขนาดเล็กประชากร มีอำนาจซื้อต่ำ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- อุปสรรค (Threats)

- เมียนมาร์

- เมียนมาร์ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ทำให้ขาดข้อมูลด้านการตลาดและการเงิน
    - เมียนมาร์ถูกต่อต้านทางการค้าระหว่างประเทศจากหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของประเทศในกลุ่ม CLMV

- อุปสรรค (Threats)

- เวียดนาม

- เวียดนามเริ่มเผชิญการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดโลก โดยเฉพาะการแข่งขันจากจีน
    - นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่นในระบบการปกครองและอุปนิสัยของนักลงทุนท้องถิ่น
    - ความต่อเนื่องทางการเมืองทำให้มีโอกาสในการพัฒนาประเทศสูง
    - มีเทือกเขาสูงตลอดแนวชายแดนเวียดนาม-ลาว ทำให้เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งที่มีมาตรฐานได้
    - ไม่สามารถพัฒนาการคมนาคมขนส่งได้เร็วเท่าที่ควร เนื่องจากขาดเงินทุน

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับ SMEs ไทย

กัมพูชา

- การเกษตร และแปรรูปการเกษตร เนื่องจากมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ที่ว่างและแรงงานในต่างจังหวัดมาก
- การประมง และเชื่อมโยงกับการประมง เนื่องจากกัมพูชามีแหล่งน้ำธรรมชาติอุดมไปด้วยสัตว์น้ำ ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม
- อุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ
- การจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง เนื่องจากรองรับการขยายตัวด้านโครงสร้างพื้นฐาน และธุรกิจท่องเที่ยว
- ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ เนื่องจากมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง
- การค้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากสินค้าจากไทยเป็นที่ยอมรับ
- ธุรกิจจำหน่ายเครื่องมือสื่อสารและโทรคมนาคม
- ธุรกิจอาหารสำเร็จรูป

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับ SMEs ไทย

ลาว

- การเกษตร เนื่องจากมีภูมิประเทศคล้ายไทยแต่มีต้นทุนต่ำกว่า
- อุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก เนื่องจากใช้ประโยชน์จากแหล่งวัตถุดิบที่อุดมสมบูรณ์ และต้นทุนต่ำ รวมถึงสิทธิพิเศษต่างๆ ที่ได้รับ
- บริการด้านโลจิสติกส์ เนื่องจากลาวเป็นเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศอื่นๆ
- การค้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากสินค้าไทยมีการรับรู้และภาพลักษณ์ที่ดี
- กิจกรรมสนับสนุนด้านพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากมีแผนผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำมากขึ้น
- ธุรกิจบริการสื่อสารโทรคมนาคม

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับ SMEs ไทย

เมียนมาร์

- ธุรกิจโรงไฟฟ้าขนาดย่อม
- การเกษตรและประมง เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกที่มีศักยภาพ และแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ภูมิอากาศเหมาะสม
- การจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง เนื่องจากรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม
- การผลิตและการค้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาด ประเทศยังขาดเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมแปรรูป
- การผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาด ASEAN และเอเชียตะวันออก

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับ SMEs ไทย

เวียดนาม

- อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย เนื่องจากรัฐบาลส่งเสริมเป็นอันดับแรก
- การผลิตและการค้าอุปกรณ์ ชิ้นส่วนและอะไหล่มอเตอร์ไซค์และรถยนต์ เนื่องจากประชากรมีความนิยมและความต้องการสูง
- การเกษตรและประมง เนื่องจากประเทศไทยมีเทคโนโลยีในด้านนี้สูง
- การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร
- การผลิตเพื่อส่งออก เนื่องจากต้นทุนต่ำ แรงงานราคาถูก และได้สิทธิพิเศษ
- การค้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก กำลังซื้อสูง และยังมีช่องว่างของสินค้าในตลาด
- อุตสาหกรรมต่อเนื่องและสนับสนุน เนื่องจากมีกิจการขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนมาก

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
  - หน่วยงานภาครัฐในระดับผู้นำรัฐบาลควรเร่งสร้างความสัมพันธ์และแสดงให้เห็นถึงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ในกลุ่ม CLMV ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลของต่างประเทศอื่นๆ ได้มีความพยายามสถาปนาและยกระดับความสัมพันธ์ในเชิงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง
  - หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนของ SMEs ควรพยายามเร่งสร้างและประชาสัมพันธ์ถึงทางเลือกแหล่งเงินทุนต่างๆ ที่ SMEs สามารถใช้ในการขยายการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มดังกล่าว เช่น การร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์ในการปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs กลุ่มดังกล่าว การส่งเสริมตลาดระดมทุนสำหรับผู้ประกอบการ SMEs กลุ่มดังกล่าวในลักษณะของ venture capital market

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
  - หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ ควรจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลที่นักธุรกิจจำเป็นต้องใช้ในการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างต่อเนื่อง
  - หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ ควรเร่งสร้างมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการ SMEs ไทยไปลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV ในสาขาที่มีศักยภาพ โดยมาตรการจูงใจดังกล่าวอาจอยู่ในรูปแบบ การผ่อนคลायข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต (เช่น เครื่องจักร) การลดหย่อนภาษี/ ดอกเบี้ยให้กับกิจการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และการผ่อนคลायข้อจำกัดและค่าธรรมเนียมในการเคลื่อนย้ายเงินเพื่อไปลงทุนในประเทศกลุ่มดังกล่าว

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
  - หน่วยงานภาครัฐของไทยที่ตั้งอยู่ในประเทศกลุ่ม CLMV ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบการ SMEs ไทยที่ตั้งอยู่ในประเทศนั้นๆ ผู้ประกอบการเหล่านั้นสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจได้อย่างทันเวลา และสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการ SMEs ไทยที่มีความประสงค์จะเข้าไปลงทุนในประเทศนั้นๆ ได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง
  - หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ควรวางแผนแม่แบบในการส่งเสริมความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมในระดับอนุภูมิภาค ให้แก่อุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำ เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมบริการ เป็นต้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
  - หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริม SMEs และการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ ควรเร่งสร้างความเข้าใจให้หน่วยงานภาครัฐในประเทศในกลุ่ม CLMV ได้รับทราบถึงข้อดีของการลงทุนจาก SMEs ต่างประเทศ เช่น มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีในระดับที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ของประชาชนในประเทศนั้น หรือ SMEs เป็นการประกอบธุรกิจที่เหมาะสมกับขนาดตลาดภายในประเทศนั้นๆ หรือ SMEs มักมีการใช้ปัจจัยแรงงานในสัดส่วนต่อต้นทุนการผลิตที่สูงกว่ากิจการขนาดใหญ่ หรือ SMEs มีความยืดหยุ่นในการจ้างงานซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากมีแนวโน้มค่อนข้างสูงที่ประเทศในกลุ่มดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับการลงทุนของกิจการขนาดใหญ่มากกว่ากิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และประเทศในกลุ่มดังกล่าวอาจมีทัศนคติว่าหากต้องการส่งเสริมการพัฒนา SMEs ในประเทศ (Infant SMEs) รัฐบาลต้องให้การคุ้มครองมิให้ SMEs จากต่างประเทศเข้ามาเป็นคู่แข่ง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับ SMEs ไทย
  - ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความประสงค์ลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV ควรทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนตัดสินใจลงทุนอย่างรอบคอบ ทั้งข้อมูลสภาพแวดล้อมในระดับประเทศ ระดับจังหวัด ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนอย่างรอบคอบ ได้แก่ โอกาสทางการตลาดของธุรกิจที่สนใจลงทุนในประเทศนั้น สถานะการแข่งขันในอุตสาหกรรมนั้นในปัจจุบัน ปริมาณ คุณภาพ ราคา และการเข้าถึงปัจจัยการผลิต นโยบายการพัฒนา อุตสาหกรรมของพื้นที่และประเทศนั้นๆ กฎระเบียบขั้นตอนในการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ ขั้นตอนในการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจในทางปฏิบัติ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับ SMEs ไทย
  - ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความประสงค์ลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV ควรเดินทางไปสำรวจตลาดยังประเทศที่ต้องการเข้าไปลงทุนด้วยตัวเองก่อน ตัดสินใจลงทุน ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งทุติยภูมิอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในช่วงเวลานั้น ซึ่งการเดินทางไปสำรวจตลาดจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการวางแผนการลงทุนได้ สอดคล้องกับสถานการณ์และความเป็นจริงมากขึ้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับ SMEs ไทย
  - สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การลงทุนในประเทศที่จะเข้าไปลงทุนมาก่อน ควรใช้กลยุทธ์การลงทุนแบบค่อยๆ ลงทุน โดยไม่ควรลงทุนในช่วงแรกอย่างเต็มที่โดยใช้เงินทุนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนในต่างประเทศจะมีความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนค่อนข้างสูง สำหรับผู้ที่ไม่เคยลงทุนในประเทศนั้นมาก่อน โดยรูปแบบการลงทุนอาจจะเริ่มที่การทดลองจำหน่ายสินค้าในในตลาดเป้าหมายก่อน ซึ่งเมื่อเห็นว่ามีการสั่งซื้อแล้วจึงค่อยลงทุนและขยายการผลิต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับ SMEs ไทย
  - ในด้านการผู้ร่วมทุนหรือตัวแทนคนที่้องอื่นในการบริหารกิจการที่เข้าไปลงทุนนั้น ผู้ประกอบการควรใช้เวลาในการคัดสรรผู้ร่วมทุนที่มีความน่าเชื่อถือให้ได้มากที่สุด โดยอาจขอคำแนะนำจากสมาคมผู้ประกอบการไทยในประเทศนั้นๆ และหน่วยงานภาครัฐของไทยในประเทศนั้นๆ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับ SMEs ไทย
  - ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความประสงค์ลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV ควรทำการวิเคราะห์สภาพตลาดและกำหนดจุดยืนผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ชัดเจน และควรมีกกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างและรักษาเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากคู่แข่งในประเทศที่เข้าไปลงทุนอาจสามารถลอกเลียนแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะใกล้เคียงได้ในเวลาอันรวดเร็ว